

Uitgegeven door
Gebr. TERLAAK
Verantw. v.d. Red.
Drs. N. Streefland

Redactie en adm.
Oranjestad, 13,
telf. 171

Agenten:
Holl.-B.: Mevr. Leeu-
wenburgh, p.a. Bloem-
menhandel "Yvonne"
Ipar: Bakk: "Braun"
Manokwari:
Hr. Krahmer.

NIEUW GUINEA KOERIER

DE GROENE

onafhankelijk dagblad voor ned. nieuw guinea

3e JAARGANG NO. 213

ZATERDAG 16 SEPTEMBER 1961

Koninklijk Inst. v. d. Tropen

Abonnementprijs
Bij vooruitbetaling
f 6.— per maand
f 16.— per kwartaal

Postabonnementen
f 7,50 per maand
f 20,50 per kwartaal

Advertentie tarieven
f 0,40 per mm. Bij
contract (tenminste
1000 mm) f 0,36 per
mm. Familieberichten
f 0,32 per mm

Overleg tussen Tsjombe en O'Brien op komst? Iers UNO-detachement geeft zich over een Katanganen

UNO zendt versterkingen naar Katanga

Een UNO-woordvoerder in Elisabethstad heeft medegedeeld, dat president Tsjombe volgens een Katangese radiouitzending op weg is naar Elisabethstad voor overleg met de UNO-vertegenwoordiger O'Brien. Dat betekende volgens de woordvoerder echter niet, dat de UNO-troepen in de tussentijd hun actie zullen staken. Inmiddels duren de gevechten in Katanga voort.

De UNO-vertegenwoordiger in Katanga, dr. O'Brien, kon geen bevestiging geven van een bericht, dat een Iers detachement van de Verenigde Naties in Jadotstad, zich aan troepen van Katanga had overgegeven. Eerder was bericht dat de Katangese troepen de Ierse militairen in Jadotstad, ruim honderd kilometer ten noord-vesten van Elisabethstad hadden omsingeld. Een Katangese radiostation meldde dat de Ieren zich hadden overgegeven omdat meer dan vijftig van hen gesneuveld waren.

Reuter bericht inmiddels, dat er per vliegtuig UNO-versterkingen naar Elisabethstad en Kamina worden overgebracht. Deze zouden worden ingezet om te trachten de Ieren, die in handen der Katangezen zijn gevallen weer te bevrijden.

GROTE DROOGTE IN INDONESIE

De droogte die in Indonesië nog steeds voortduurt heeft in vele gebieden tot een ernstige situatie geleid.

In Djakarta zijn berichten ontvangen over sterfgevallen als gevolg van voedseltekorten. In sommige streken van Indonesië zou het enige voedsel dat nog beschikbaar is bestaan uit de merg van bananenplanten.

De sterfgevallen die zich hebben voorgedaan waren het gevolg van het ontbreken van goed drinkwater. De Indonesische volksgezondheidsautoriteiten hebben vaccins naar verschillende delen van het land gezonden om epidemieën te voorkomen.

De droge tijd, die pas in oktober eindigt is dit jaar geen enkele maal door tussentijdse regens onderbroken. In het bijzonder in West Java en Sumatra heerst water gebrek.

In verscheidene moskeën in West Java is om regen gebeden. In een stad worden openbare gebedsbijeenkomsten gehouden.

De Ierse militairen zouden aan allerlei vernederingen worden blootgesteld en zij zouden reeds bedreigd zijn met executie.

Volgens een UNO-woordvoerder worden de Katangese troepen bij Jadotstad aangevoerd door Belgische officieren.

KATANGESE STRAALJAGER

Een straaljager van de Katangese luchtmacht heeft voor de tweede maal het vliegveld van Elisabethstad gebombardeerd. Deze straaljager zou ook een aanval hebben uitgevoerd op een vluchtelingenkamp van Baluba's bij de stad en op het vliegveld van Kamina, ruim 300 km ten Noord Westen van Elisabethstad.

Volgens een bericht van de Verenigde Naties dat in New York werd gepubliceerd, is de eerste aanval van de Katangese straaljager uitgevoerd door een Rhodesische piloot.

AMERIKA HEEFT KERNPROEF GENOMEN

De Verenigde Staten hebben gisteren in Nevada hun eerste kernproef genomen, sinds drie jaar geleden de proeven vrijwillig werden gestaakt. De ontploffing vond onder de grond plaats en was van klein kaliber.

In een verklaring van president Kennedy werd gezegd, dat de explosie geen radioactieve neerslag heeft veroorzaakt.

Deze Amerikaanse explosie volgt op tien Russische kernontploffingen in de dampkring.

De Verenigde Staten kondigden op 5 september j.l. aan dat ze besloten hadden om de kernproeven te hervatten nadat de Sovjet Unie deze ook reeds had hervat.

Kennedy verklaarde dat de proeven op de duur belangrijke gegevens zouden opleveren voor het Amerikaanse systeem om kernproeven te ontdekken.

De proeven zouden ook waardevol materiaal opleveren voor vreedzame doeleinden. Kennedy bevestigde dat de Verenigde Staten nog steeds bereid waren met de Russen te onderhandelen over een verbod van atoomproeven van de breedst mogelijke strekking.

Een woordvoerder van het Witte Huis verklaarde op een persconferentie, dat de Verenigde Staten, in het belang van het land, hun proeven niet van te voren zouden aankondigen. En ook zouden niet alle proeven die genomen worden, achteraf bekend gemaakt worden.

Volgens de Verenigde Naties hebben buitenlandse officieren de leiding van de Katangese landstrijdkrachten.

Volgens een bericht van het radiostation van Elisabethstad, dat in handen is van de UNO, zijn de gevechten in die stad, op enkele verspreide schermutselingen na, beëindigd.

Volgens de UNO-vertegenwoordiger O'Brien hebben de Katangezen in de gevechten met de UNO-troepen tot nu toe 200 man verloren. Vijfhonderd anderen zouden zijn gewond. De Verenigde Naties hadden zeven doden en 26 gewonden te betreuren. Daar waren de Ierse slachtoffers in Jadotstad echter niet bij inbegrepen.

FRANSE KRITIEK

In Parijs is nu officieel kritiek geleverd op secretaris generaal Hammarskjöld, omdat hij, volgens de Franse regering in Katanga zijn bevoegdheden te buiten is gegaan.

Een der Britse onderministers van buitenlandse zaken is op het ogenblik in Leopoldstad. Hij wil contact opnemen met Hammarskjöld. De Britse politiek zou gericht zijn op het bereiken van een wapenstilstand in Katanga.

Brazilië heeft last van groeipijnen

Op de bezoeker maakt Brazilië de overweldigende indruk, dat er een welhaast volmaakte toekomst aan het aanbreken is, zo schrijft journalist Morris in the Guardian. Met zoveel vuur en zwier en vertoon van rijkdom wordt er betoogd en aannemelijk gemaakt dat iedere immigrant, als hij maar wil er miljonair kan worden, dat alleen de zuurste asceet, of traditionele economie, zojuist door Moskou, of het Internationale Monetaire Fonds afgevaardigd, de kille moed zou hebben om te klagen.

Behalve misschien Thailand weet James Morris geen land waar het gemakkelijker is alle politiek te negeren, zelfs de werkelijkheid opzij te zetten, en zijn leven in dromen te verdoen. Maar politiek is er natuurlijk zelfs in Brazilië, en hoewel Morris zelf er volkomen van overtuigd is dat niets, geen kortstondige dictatuur en geen wilde inflatie, lang zal kunnen verhinderen dat deze republiek zal bereiken wat duidelijk haar bestemming is, voelt hij zich toch verplicht ook aan de prozaische kant van het leven in Brazilië aandacht te schenken.

GRILLIG EN LICHTZINNIG

Vorige maand is de grillige Janio Quadros als president van Brazilië afgetreden, na slechts enkele maanden in functie te zijn geweest. Dat was een slag, want de republiek begon juist weer tot politieke en economische soberheid terug te keren, na een lange periode van lichtzinnigheid onder president Kubitschek.

Deze vurige medicus die door de rampzalige daling van de koffieprijzen meer gestimuleerd dan terneergedrukt werd, heeft Brazilië geregereerd door

zonder enige gene inflatie als zijn economisch devies te kiezen.

Hij beloofde in vijf jaar tijds vijftig jaar vooruitgang te verwezenlijken, en men zegt dat hij in vier jaar veertig jaar inflatie verwerkelijkt heeft, de kosten van het levensonderhoud verdubbeld in de loop van twee jaar.

Niettemin heeft Kubitschek zijn land weten te veranderen, en in veel opzichten ten goede. Hij bracht Brazilië aan de rand van een bankroet, maar daar stond de bouw van de nieuwe hoofdstad Brasilia tegenover, en hij was wel weinig orthodox in zijn methoden, maar hij verhaastte de industrialisatie zozeer, dat thans bijna alle artikelen in de winkels van Braziliaanse makelij zijn. Zelfs ernstige en sceptische leden hebben James Morris de verzekering gegeven, dat onder Kubitschek Brazilië werkelijk is begonnen te groeien, ten langen leste.

Toen kwam president Quadros, die als eerste taak had het zwaar geschokte, hoewel ook verrijkte land weer tot zichzelf te brengen, en het vertrouwen te herstellen. Hij scheen dat aanvankelijk met een zekere omslachtige bekwaamheid te doen. Quadros is een vreemde, grillige zo niet excentrieke man, die, zoals de meeste Brazilianen trouwens een extreme individualist is.

Tijdens de verkiezingscampagne werd hij door geen enkele partij gesteund, en niemand die Morris in Brazilië sprak scheen hem te kennen, laat staan te begrijpen. Maar in zijn politiek was hij zeer besluitvaardig. Op financieel en economisch gebied deed hij een aantal verstandige dingen, in de buitenlandse politiek introduceerde hij, wat duidelijker in het oog viel, een nieuw element van neutralisme. Hij scheen zeer bezorgd te zijn de uiterst linkse partijen te bevredigen, misschien omdat hij de behoefte aan een meer homogene steun voelde, misschien uit een soort verzekeringstactiek. Al met al scheen hij iemand te zijn die inzag dat men, voor een grote sprong, er goed aan doet even rond te kijken.

VELE PROBLEMEN

Het kan namelijk niet worden ontkend dat Brazilië vooral nog met tal van problemen te kampen heeft. Het is een land van een bijna onvoorstelbare rijkdom, maar het ontvreemde rijkdom, waar honger en armoede heersen, wordt door velen als een van de belangrijkste oorzaken van gebel Zuid Amerika beschouwd.

(Vervolg op pag. 4)

Drinkt nu GOLDEN LAGER BIER

Het Speciale Export Bier van de South Pacific Brouwerijen in Port Moresby

Indrukken uit de "aloha-state"

Een vergelijking tussen Hawaii en Nieuw-Guinea

Bij zijn terugkeer uit Hawaii, waar hij als lid van de Nieuw Guinea delegatie het 10th Pacific Science Congress bijwoonde, gaf ir. H. Schroo ons zijn indrukken en enkele wetenswaardige feiten betreffende deze nieuwste en 50ste Staat van Uncle Sam.

De Staat Hawaii is sedert 1959 een intresserend deel van de U.S.A. en bestaat uit een keten van 20 grotere en kleinere eilanden in de Pacific, welke door Captain James Cook in Januari 1778 ontdekt werden. Van de zes grotere eilanden, Kauai, Oahu, Molokai, Lanai, Maui en Hawaii, is Oahu het best bekend vanwege de hoofd stad Honolulu, de wereld vermaard de Waikiki Beach en de Japanse aanval op Pearl Harbor op 7 december 1941.

Het eiland Hawaii geniet wereld-bekendheid vanwege haar drie actieve vulkanen die gemiddeld om de twee jaar acte de presence geven door uitbarstingen, aardbeving of vloedgolven.

RIJKE TOERISTEN

De eilanden worden elk jaar overstroomd door 150.000 tot 200.000 toeristen, die aldaar rondreizen om te genieten van de veelkleurigheid en rijkdom van landschap, vegetatie, bevolking, de altijd blauwe zee en immer aanwezige zonneshijn. Vanwege de grote afstand welke Hawaii scheidt van de rest der wereld zijn het voornamelijk rijke toeristen die hier komen en die dan ook bereid zijn om veel geld uit te geven en te kopen van al wat hier uit het verre oosten in de luxueuse winkels bijeen gebracht is. De toeristen besteden dan ook een 60 miljoen dollars in Hawaii, weshalve de toeristen industrie als de derde grote bron van inkomsten kan worden aangemerkt.

Aangezien de stranden en koraal-eilanden van Hollandia of Manokwari echt niet onderdoen voor Waikiki e.a. badplaatsen, zekere bezienswaardigheden hier te lande betrekkelijk eenvoudig te ontwikkelen en te exploiteren zijn en ook wij in onze winkels toeristen koopwaar uit Nederland en het nabije Oosten kunnen verkopen, is het wel bijzonder jammer dat de ontwikkeling van de toeristen industrie in Nederlands Nieuw Guinea alleen maar bij praten en overwegen blijft.

"ALOHA"

Vanwege de vriendelijkheid en openbevangenheid der bevolking wordt Hawaii ook wel de "Aloha Staat" genoemd. Aloha betekent zoveel als "groeten", "liefde", "welkom", "vaarwel", en deze heilwens ontvangt de vreemdeling dan ook in volle mate. Bij aankomst wordt men behangen met een bloemenkrans of "lei" vergezeld van Aloha wens en omhelzing van het desbetreffende bloemenmeisje.

Het is zaak hier van te voren op bedacht te zijn, teneinde een en ander op passende wijze te kunnen reciproceren. De mannelijke nieuwkomer schaft zich daarna onverwijld een Aloha-shirt aan om in de lokale sfeer te passen, terwijl de dames hun kleeding aanmerkelijk vereenvoudigen door een muumuu te kopen welke er uitziet als een kleurige en enigszins verfraaide nachtop, een uitvinding der eerste zendelingen. Andere prefereren de verbeterde muumuu of holomuu welke meer coupe bezit, doch meer afwijkt van de oorspronkelijke puriteinse opzet.

Vanuit de zeer luxueuze hotels en flats is het een ieder toegestaan in badkledij door Honolulu's straten te flaneren of rond te rijden.

Dit rondrijden geschiedt in auto's die betaaldelijk niet ouder dan een of twee jaar mogen zijn en van een aanmerkelijk betere standing moeten zijn dan de "sleeën" die hier bij ons als "topklasse" gelden.

Men treft in de stad terreinen aan waar duizenden, ogenschijnlijk gloednieuwe, gebruikte wagens voor verkoop staan te wachten op een koper die wat minder te besteden heeft, zoals een student, werkman, militair etc.

Dit zijn dus de "verouderde" typen, waar we hier van ondersteboven zouden zijn.

Het is duidelijk uit dit alles dat er grote welvaart heerst, welke verder tot uiting komt in de goed onderhouden asfaltwegen over het eiland, de aantrekkelijke huizen, tuinen, enorme jachthaven, parken etc.

Men vraagt zich uiteraard af waar deze welvaart vandaan komt en door wie deze geproduceerd wordt. Dit laatste kan vlug beantwoord worden: door de hardwerkende, vlijtige mengbevolking welke niet tekort komt aan initiatief en ondernemingsdurf.

Deze bevolking is een ware staalkaart van mengingen (18%o) tussen min of meer zuivere vertegenwoordigers van Hawaii (3%o), Japan (37%o), Philippijnen (12%o),

China (7%o), terwijl de resterende 23%o bestaat uit vertegenwoordigers van de blanke en indo-germaanse rassen, die hier gemeenlijk met de vakterm "Kaukasians" worden aangeduid.

GEMENGDE HUWELIJKEN

De menggroep wordt elk jaar groter, aangezien een derde deel der huwelijken gesloten wordt tussen partners van verschillende afkomst. 50%o van het totaal der 600.000 inwoners woont in de stad Honolulu, 20%o wonen in de vijf andere kleinere steden en de resterende 30%o leeft buiten op het land. De werkkraft van deze rijk gevarieerde en harmonische samenleving houdt wellicht een vingerwijzing in voor Nederlands Nieuw Guinea, om niet al te krampachtig vreemde invloeden uit dit land te weren, aangezien het een complete illusie is om aan te nemen, dat een economische ontwikkeling van deze betekenis in dit land kan plaats hebben met en door de 700.000 Papoea's in hun huidige primitieve staat van ontwikkeling. Wat met een "economische ontwikkeling van enige betekenis" bedoeld wordt moge uit de verdere beschouwing blijken.

Hierbij willen wij het zoeklicht op de agrarische ontwikkeling van Hawaii richten.

Het is echter nuttig om allereerst de "overall picture" van Hawaii's economie in het kort te belichten, met het begrotingsbeeld van 1960. De totale uitgave post bedraagt \$ 1033 miljoen en overschrijft daarmee de inkomstenpost van \$ 1028 miljoen met \$ 5 miljoen.

Van deze inkomstenpost kan een belangrijk deel op rekening worden geschreven van militaire en civiele bestedingen (salarissen) van de Federale Regering en de Staat Hawaii. Voorts wordt \$ 195 miljoen ingebracht door bestedingen van zakenfirma's en toeristen waarvan \$ 60 miljoen op rekening komt van luchtvaart- en scheepvaartmaatschappijen. Verder wordt nog een \$ 83 miljoen ingebracht aan dividenden, renten en winsten van buitenlandse beleggingen e.a. geldovermakingen.

BELANGRIJKE EXPORT

De balans wordt echter gesloten met 264 miljoen dollar aan export producten hetgeen 25%o van het inkomsten-budget betekent. Indien wij nu deze export nader bekijken dan blijkt deze bijna geheel uit landbouwproducten te bestaan en wel 123 miljoen dollar suiker, 113 miljoen dollar ananas producten en 28 miljoen dollar aan bloemen, koffie, overige tuinbouwproducten, tuna-vis en metalen.

In feite heeft Hawaii dus geen andere natuurlijke hulpbronnen van economische waarde dan Nederlands Nieuw Guinea, eerder minder aangezien onze potentiële bosrijkdom ongetwijfeld beduidend groter is en onze mijnbouwkundige mogelijkheden voor de toekomst eveneens.

Hawaii vindt haar rijkdom dus voor een belangrijk deel in de agrarische ontwikkeling op haar betrekkelijk klein grondoppervlak. Van haar totaal grondoppervlak, dat het 25ste deel van ons Rijksdeel beslaat, is slechts 7%o of 300.000 acres geschikt voor landbouw. Op dit areaal van ca 75.000 ha. treffen we gronden aan die gemiddeld wel wat beter zijn dan hier bij ons, doch waar ook intensief gebruik gemaakt moet worden van kunstmest om de productie op gang te houden.

Met behulp van bepaalde cufuur-technische voorzieningen is een dergelijk productief oppervlak ook in Nederlands Nieuw Guinea ruimschoots aanwezig. In Hawaii brengt dit landoppervlak per jaar 256 miljoen dollars of een miljoen gulden op, terwijl wij nog in het stadium van enkele miljoenen voortleven.

Naast dit landbouwoppervlak is er nog 1,2 miljoen acres (25%o) beschikbaar voor (extensieve) veeteelt, waar 32 miljoen dollars inkomsten uit verkregen worden. De rest van het land (68%o) is onproductief land t.g.v. rotsachtigheid of extreme droogte.

Indien we nu de inkomsten uit de agrarische sector eens nader analyseren dan vernemen we dat het totaal inkomen 288 miljoen dollar bedraagt waarvan 264 miljoen dollar geexporteerd wordt. Dit is een belangrijk punt daar de landbouw dus grotendeels op export is gericht en niet in de Staat wordt geconsumeerd. Ook wij in Nederlands Nieuw Guinea dienen ons met veel grotere inspanning te richten op aanplant van export-gewassen, en derzelve eventuele verwerking.

GLASJE: "Ze zeggen dat de in-
voerrecht op bier omhoog
gaan".

FLESJE: "Dat heeft het publiek
voor mij wel over".

Pseudo-vogelpes geconstateerd

Zaterdag 9 september schreven wij reeds dat het vermoeden bestond dat in een pluimveebedrijf in Sentani pseudovogelpes was uitgebroken.

Thans bereikte ons van de zijde van de Afdeling Veeteelt de mededeling, dat een telegrafisch antwoord uit Utrecht, waar delen van een kip die aan de ziekte overleden was voor onderzoek waren heen gezonden, dit vermoeden heeft bevestigd en dat men hier inderdaad met deze gevreesde en zeer besmettelijke kippenziekte te maken heeft.

De Afdeling Veeteelt heeft krachtige maatregelen genomen om een verdere uitbreiding van de ziekte te voorkomen. Alle 700 kippen van het aangetaste bedrijf zijn afgeslacht. 3000 kippen zijn reeds ingeënt, terwijl vaccin voor nog eens 12000 kippen onderweg is.

Telegram aan UNO Bestuur DVP wist van niets

Het bericht in de Nieuw Guinea Koerier over het telegram dat de Demokratische Volkspartij te Hollandia aan de UNO heeft gestuurd en waarin de Volkeren Organisatie gevraagd werd om Nieuw Guinea onder zijn bescherming te nemen totdat het gereed was voor zelfstandigheid, heeft in kringen van de D.V.P. zelf nogal wat deining veroorzaakt.

Het telegram was ondertekend door Jakadewa, maar deze blijkt sinds vorig jaar geen voorzitter meer te zijn. Hij vertoef momenteel in de gevangenis wegens verduistering van partijgelden en werd vorig jaar vervangen door de toenmalige vice-voorzitter, de heer A.J.A. Runtuboy.

Deze verklaarde gisteren niet van het telegram op de hoogte te zijn geweest, evenmin als de andere leden van het partijbestuur. Hij achtte dit een onjuiste gang van zaken.

Hij verklaarde dat het bij de D.V.P. gebruikelijk was, om in kwesties als het zenden van telegrammen naar het buitenland, eerst advies van het gouvernement te vragen en het feit dat dit nu was nagelaten achtte hij ook onjuist. De heer Runtuboy hield ook rekening met de mogelijkheid, dat een broer van ex-voorzitter Jakadewa, die voorzitter van de afdeling Ormu van de D.V.P. is, het telegram had verzonden en zich daartoe de titel van partijvoorzitter had toegeëigend.

Overigens kon hij zich met de strekking van het telegram wel verenigen, vooral omdat ook de Indonesische aanspraken op Nieuw Guinea van de hand werden gewezen.

De heer Runtuboy verklaarde, dat hij voor 5 oktober a.s. een vergadering van het partijbestuur bijeen had geroepen om de gang van zaken bij de opstelling en de verzending van het telegram aan de UNO te bespreken en eventueel maatregelen te nemen.

Het telegram was in het Engels vertaald door mr. J.O. de Rijke, lid van de Nieuw Guinea Raad.

SOLDATESK

We zagen van de week op de tramhalte een zeer jeugdig soldaatje staan. Nu letten we eigenlijk nooit zo op soldaten, maar omdat deze zo'n stuk blauw Nieuw Guinea zink op zijn mouw had, sloegen we, toch weer even aan 't filosoferen . . . Over het soldatendom in het algemeen en het soldatendom in de tropen in het bijzonder . . . 't Was ook nog zo'n jonkie. Hij stond smalletjes en wat rillerig op zijn tremmetje te wachten en we dachten meteen: Jongen, de hoetan is zo groot, zo ontiegelijk groot . . .

We vonden het eigenlijk een beetje sneu voor de jongen. Want we kennen ergens op Nieuw Guinea een sadistische kroeghouder, die, als de bar vol zit met landsverdedigers — die volzitten — heel donkerbruin glimlachend tegen ons zegt: „Buiten nou komen de tranen . . .”

Hij scharrelt dan wat aan de pick-up en zet heel hard "Geef mij maar Amsterdam" of "Was ik maar bij Moeder thuis gebleven" op.

En dan, we liegen er niet om, nemen de bierviltjes en passant wat zille tranken op . . . van de landsverdedigers . . .

Na willen we hiermee niets kwaads zeggen, maar toch ook niets goeds . . . Kortom, we weten er zelf nooit zo goed raad mee, met dat soldatendom in de (barre) tropen. We geloven niet, dat het soldatendom op de karang erg boeiend is, maar zo'n norske op-wachtstaander voor orde en rust vinden we ook weer te filmisch.

En dan denken we altijd terug aan de tijd van de politionele acties. U weet wel jaren en jaren her. Heel Hollandacht toen emotioneel mee aan de jongens overzee. Allerlei lieve mensen schreven fijne opbeurende brieven aan wildvreemde jongens op wildvreemde buitenposten, stuurden pakketjes, Wim pie Welfare, Willem Noske en aanverwante gezelligheden. Omdat 'ie zo eenzaam was . . .

We hebben echter later, toen we de jaren des onderscheids bereikt hadden, wel eens heel andere verhalen gehoord over die barre tijd op de eenzame buitenposten. Het was er door de bank genomen toch niet zo eenzaam, als wij wel dachten.

Die verhalen hadden zelfs iets van zo'n technicolor reisfoldertje over Hawaii . . .

"Sterk overdreven", zullen nu allerlei goedbedoelende mensen ons toeroepen. Voorlopig . . .

Maar we zeiden al, we weten er nooit zo goed raad mee. Laten we het daar maar op houden.

— Op de verbindingsweg bij het busstation tussen Oranjelaan en Bergweg vond een verkeersongeval plaats toen een bus van de GAD tegen een links van de weg geparkeerde personen auto reed. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. De personenauto werd beschadigd.

— Tegen L.J. werd procesverbaal opgemaakt wegens verduistering (subsidiar oplichting) van een bedrag van f 1135.—

— H.A.C. deed aangifte van vernieling van een zelfregistrerende regenmeter te Dok II, ter waarde van f 650.—. De dader is onbekend.

— Gedurende de afgelopen week heeft de verkeerspolitie een speciale controle uitgeoefend op de voorgeschreven verlichting van motorvoertuigen. Er werden ongeveer 20 processen-verbaal opgemaakt.

— L.D.S. deed aangifte van het feit, dat er uit een leegstaande woning aan de Boslaan twee wastafelspiegels waren ontvreemd. Enkele dagen later deed hij een soortgelijke aangifte betreffende zes lechtchakelaars die verdwenen waren uit woningen aan de Wilhelminalaan en de Van Hasseltstraat.

— R.B. deed aangifte van de vernieling van zijn aan de Bovenweg staande goedang en diefstal van de zich daarin bevindende lampen en een verbandtrommel.

— E.R.H. merkte dat onbekenden zich toegang tot zijn huis in Bonte Dorp hadden verschaft door over de muur van zijn badkamer te klimmen. De slaapkamer was doorzocht, maar er werd niets vermist.

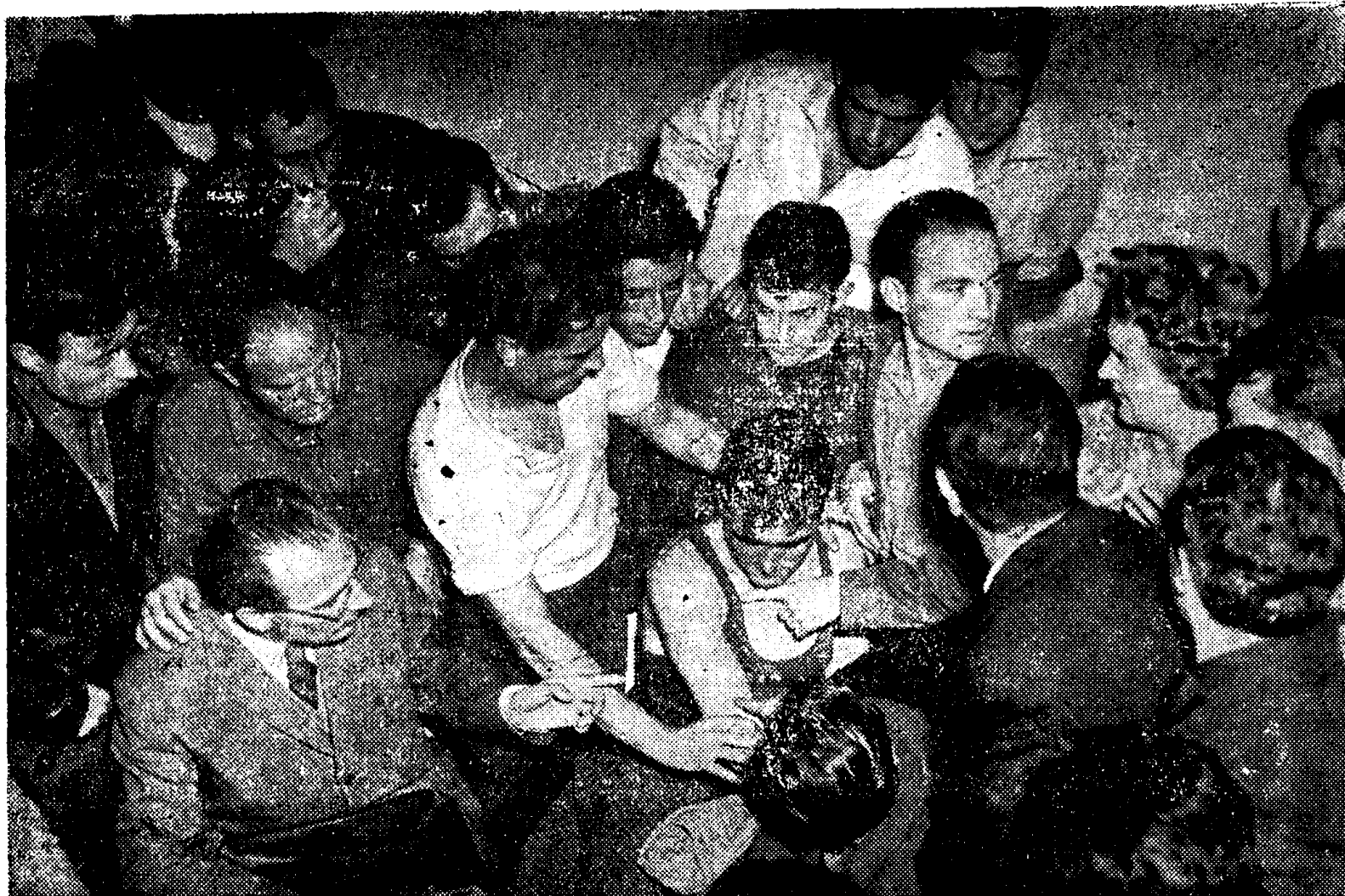
— Op de Jotefabaai voor Kota Baroe Pantar werden L.S. en L.R.'s nachts door tien autochtonen in zeven prauwen met kapmessen en roeispanen mishandeld. L.R. moest als gevolg daarvan in het ziekenhuis worden opgenomen.

— J.J.W. deed aangifte dat zijn personenauto voor het kantoor van Financiën te Dok II door de achteruitrijdende personenauto van R.J.M.F. was aangereden.

— J.W. wonende te Overtoom deed aangifte dat J.F. een hoeveelheid kledingstukken van hem gestolen had.

— S.S. en S.F. te Kloofkamp-kali deden aangifte van diefstal van kledingstukken en een geldbedrag van f 17.— uit hun klerenkist. De dader is onbekend.

— Bij de Oranjelaan vond een verkeersongeval plaats, toen C.J. met zijn personenauto wegreed zonder op het verkeer te letten, met het gevolg dat de scooterrijder Th.A.P. door hem werd aangereden. Geen persoonlijke ongelukken, wel materiele schade.

In Oldenzaal (Nederland) is het tot reuletjes gekomen toen de plaatselijke bruiders tot een dansgelegenheid toe te laten. De Italiaanse consul stelde zich op de hoogte. Een van hen laat de verwandelingen zien die hij in Oldenzaal op

bevolking weigerde om Italiaanse ar- van de grieven van zijn landgenoten hier. WALCO — Plasticdienst.

Mr Van Riel: "We kunnen ons woord aan Nieuw Guinea niet verloochenen"

Vorige week is in Den Haag de jaarlijkse bijeenkomst gehouden van de leden van de "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie". De vice-voorzitter van de V.V.D. mr. H. van Riel, hield op deze bijeenkomst een rede, waarin hij onder meer sprak over de kwestie Nieuw Guinea. Mr. Van Riel zei hierover, dat "niet wij of Indonesië het beslissende woord in de kwestie Nieuw Guinea kunnen spreken. De oplossing is volkomen afhankelijk van de machten oost en west. Wij echter kunnen ons gegeven woord jegens Nieuw Guinea niet verloochenen".

Het „gehengel" naar de gunsten van president Soekarno stuitte spreker tegen de borst. Het verzwakt de Nederlandse stellingen en doet het prestige van ons kabinet in Amerikaanse ogen teniet. De voortdurende hitcampagne tegen minister Luns achtte de leider onwaardig en schadelijk voor Nederland.

De heer Van Riel behield enige personen om hun houding in deze. Stellende, dat de verhouding Nederland-Indonesië en de beweërde aanspraken van Indonesië op Nieuw Guinea bijna uitsluitend te bezien zijn als objecten van emotionele, politieke en militaire betrekkingen in de machtsstrijd tussen Oost en West, zei mr. Van

Riel, dat wij in het uiterste geval onder de druk daarvan mogen wijken. Dan zal aigeldwopen verloochening van ons woord niet onovervul zijn". Hij waarschuwde met nadruk tegen uitholling van het Nederlandse weerstandsvermogen. Kritikas kunnen de te voeren politiek zijn inziens beter aan de "smauwe rouwtuigen van buitenlandse zaken" overlaten.

In zijn rede, die ook door de minister van Defensie, ir. S.H. Visser werd aangehoord, vroeg mr. Van Riel om harde, kille openhartigheid in plaats van quasi-psycho logische kerninnelijkheid van de regering zowel in de kwestie Nieuw Guinea als in b.v. zaken, die het rechtgevoel van het Nederlandse volk nog directer emotioneel raken.

Der commentaren

Het Algemeen Handelsblad (Liberaal) schrijft na.v. opmerkingen van mr. Van Riel op het V.V.D.-congres o.m., dat kritiek op een buitenlands beleid waarbij Nederland voor zijn belangen moet vechten, een delicate aangelegenheid is, maar wanneer, zoals in dit geval Nieuw Guinea, een bijzonder groot deel van de pers van mening is, dat op zijn minst een zekere ombuiging van het beleid noodzakelijk is, zou zij haar plicht verzaken, dit niet duidelijk kenbaar te maken.

Zeer weinig nut zien wij in een kritiek op de regeringssuggesties omtrent Nieuw Guinea die louter haar kracht — lees zwakheid — vindt in een destructief en ultra-persoonlijk "afkammen" van de figuur van mr. Luns. Het blad beoedeelt hem als een der zeer goede ministers van buitenlandse zaken, "bijvoorbeeld zijn dapper stand houden tegen de overmacht tijdens het EEG-overleg te Parijs hebben wij zeer gewaardeerd".

Iets geheel anders is het echter of het beleid van mr. Luns, van de hele regering, alsook van de meerderheid van het parlement, wat Nieuw Guinea betreft niet dreigt te veranderen. Ook wij wensen niet dat het Nederlandse volk zijn woorden verloochent. Daarom zal hij een regeling met het zelfbeschikkingsrecht rekening moeten worden gehouden.

(Vervolg op pag. 4)

K I N D E R K R A N T

BELLO TRACTEERT

Weet je wat ik heb gezien Gisteren bij de winkel van dikke Stien

Een hele troep honden, En mooi dat die zich vonden Ze hadden strikken omgebonden En stonden naar een huis te staren Ongeduldig dat die honden waren. Want in dat huis was Bello jarig En eenklaps zongen ze eenparig: "Lang leve Bello", Op hun reuze verlangende snuiten,

Las je de wens: kwam die Bello maar buiten! Dan opeens blaft een hond en roept:

„Daar komt Bello en hij snoept" Ze stormen op hem af . . . Alsjeblieft, staan ze van paf. Want Bello gaat ze op kluiven fuiven

Kijk ze eens gnuiven En met de staarten wuiven En dan maar kluiven, kluiven, kluiven.

rondlopen, zachtjes riep hij haar. Moeder lachte gelukkig.

Ze begreep wel waarom hij al zo vroeg wakker was. Kom er maar uit zei ze en maak je maar mooi. Kruijje kreeg een zakje met vliandertjes mee, in het speelkwartiertje zou hij wel honger hebben, dacht moeder, want hij kon die morgen niets door zijn keeltje krijgen.

Vrolijk liep hij een poosje later met z'n broertje en zusje mee. Maar wat hij niet wist was, dat

zij afgesproken hadden hem een beetje bang te maken.

„Jij bent nog nooit in school geweest, hè Kruijje?" vroeg z'n oudere broertje. „Nee tuurlijk niet", antwoordde Kruijje. „Nou zo leuk is het niet hoor. De meester die jij krijgt is zo'n lelijke kerel. Als je iets niet weet, pakt hij je vliandertjes af en eet ze zelf op dan heb je in het speelkwartiertje helemaal niets en dan krijg je erge honger. En als je iets verkeerd zegt, krijg je een klap."

Zo gingen ze nog een beetje door. Arme Kruijje werd hoe langer hoe banger. Z'n oudste zusje kreeg een beetje medelijden met hem en wilde hem zeggen, dat er niets van waar was, maar toen ze een boze blik van haar broertje zag, durfde ze toch weer niets te zeggen. Eindelijk waren ze bij de school. Kruijje vond het nu veel te vlug. Het liefst zou hij hard naar huis gerend zijn, vlug naar zijn moeder toe en dicht tegen haar aankruipen. Maar hij wist, dat dat toch niet helpen zou, z'n moeder zou hem dan weer naar school gebracht hebben en vader zou wel boos worden.

Trillend over z'n hele lijfje ging hij de school binnen toen de bel ging. Hij durfde z'n oogjes haast niet op te slaan, zo bang was hij een boze kwade meester te zien. Maar op eens, wat was dat nou? Een hele lieve stem zei vlak naast hem: „En ben jij nu Kruijje? Kom jij bij mij leren schrijven

Kruijjes eerste schooldag

Kruijje kon bijna niet slapen. Morgen zou hij voor het eerst naar school gaan. Het meest verheugde hij er zich op, dat hij net zo mooi zou leren zingen als zijn broertjes en zusjes, die al op school waren. Als hij hen s' avonds hoorde zingen kon hij bijna de tijd niet meer afwachten, dat hij ook naar school mocht. En nu was het morgen zover. Eindelijk hoorde hij zijn moeder

en rekenen? En kun jij al een beetje zingen?" Verbaasd keek Kruijje omhoog en daar zag hij een hele lieve juffrouw, die tegen hem lachte en hem aan een pootje mee naar binnen nam. Toen begreep hij, dat ze hem geplaagd hadden. Blij ging hij in z'n bankje zitten op geen enkel tijtjakje deed die dag zo goed z'n best als Kruijje.

OFFICIELE MEDEDELING

Aan werkgevers en werkzoekenden wordt medegedeeld, dat de tot dusver op het Centrale Kantoor van de Dienst van Sociale Zaken en Justitie verrichte arbeidsbemiddeling, met ingang van maandag 13 september a.s. zal worden voortgezet in het in liquidatie zijnde Gouvernements Arbeiderskamp te Dok II. De met de openbare bemiddeling belaste ambtenaar is te bereiken onder telf. Hla. 137.

Hoofd Afdeling Arbeidszaken.

Bij de GRIFFIE VAN DE NIEUW GUINEA RAAD bestaat gelegenheid tot plaatsing van een vrouwelijke kracht in de rang van:

STENO-Typiste (1) SECRETARESSE of hoger

Inpassing geschiedt al naar gelang diploma's en voorpraktijk.

Het Electriciteitswezen maakt nogmaals bekend, dat de mogelijkheid bestaat dat op niet vooruit vast te stellen dagen in de wooncentrum gelegen in de omgeving van Wilhelmina-laan en Zeezicht gedurende de eerstvolgende maanden in de morgenuren van 09.00 tot 12.00 onderbreking in de stroomvoorziening te verwachten is. Deze maatregel is nodig i.v.m. reparatiewerkzaamheden aan het distributienet netwelk in slechte toestand verkeerd.

M.s. KASIMBAR wordt zondag in de loop van de middag te Hollandia verwacht.

„MOONLIGHT BAY“

ZATERDAGS GEOPEND TOT 02.30 UUR

DE ALGEMENE LEDENVERGADE- RING VAN DE ZWEMVERENIGING

H.Z. & P.C.

zal worden gehouden op maandag 18 september te 20.00 uur in de zaal van de Openbare MULO, Lok V.

Gelegenheid tot afscheid nemen van OMA STRIJDER

en FAM. LAGERWAARD.

Zondag 17-9, 19.00 uur, Voetbalveld Berg en Dal. Eten Elk Wat Wils.
no. 5686

NIJVERHEIDSCURSUS VOOR

PAPOEA-MEISJES

op 19 september begint er weer een nijverheidskursus in Hollandia-Binnen voor meisjes vanaf 15 jaar.

Aanmelden: dinsdag 19 september om 4 uur in het Persekdinggebouw.
no. 5687

Geentje

Te koop: groot huis met flink erf, div. vruchtbomen, voor e.a.b. recht van opstal. VIJMSA, Santa Rosa.

no. 5689

Te koop: Baby winterkleertjes en dameskleding maat 33 en boeken. BOUMAN, Boslaan 895, telf. 244, Dok II.
no. 5683

Te koop gevraagd: een wasmachine en centrifuge. Te huur gevraagd: tot nov. Holland boot een personenauto. BAKKER, Gouvernementshotel.
no. 5691

Wegens vertrek te koop aangeboden: goed onderhouden koelkast "Bosch" 120 liter. Fam. L.H.P. SALOMONS, Santa Rosa (achter Toko Cycloop).
no. 5690

LAATSTE NIEUWS

Het College van Gedelegeerden van de Nieuw Guinea Raad zal op maandag 18 september om 09.00 uur in openbare zitting bijeen komen.

(Vervolg op pag. 2)

SUIKER EN ANANAS

Van de genoemde 288 miljoen dollar wordt 127 miljoen dollar verdiend in de suikerindustrie. Deze werd geheel geïmporteerd, zijnde de steeds hoger wordende loonnest te reduceren. Hierdoor werd het arbeidsleger van 55.000 werkers in 1932 teruggebracht tot 14.000 werkers in 1960, terwijl de produktie stijgende bleef. De ananas-industrie brengt 18 miljoen dollar op, en is eveneens een bewonderingswaardig voorbeeld van vakmanschap, zowel in het veld als in de fabriek.

Beide industrieën worden ondersteund door een eigen research organisatie, welke wereldvermaardheid verwierven. Het research-werk dezer instellingen wordt erop gericht elk der beide industrieën van complete ondergang.

Dat de Agrarische Commissie jaren geleden ook voor Nederlands Nieuw Guinea een Agrarisch Proefstation als een onmisbaar instrument recommandeerde, beruiste niet ook op de ganname dat dit Rijksdeel tevens een winstgevende groot-landbouw zou gaan ontwikkelen gelijk dit geschiedde in het voormalige Nederlands Indië en overal elders ter wereld in de tropische ontwikkelingsgebieden.

De balans van het totaal bedrag der agrarische produktie wordt geleverd door: veeteelt (24 miljoen dollar), pluimveeteelt (8 miljoen dollar), groenten (5 miljoen dollar) en vruchten en acten (2 miljoen dollar).

BORREL-NOOTJES

Het laatstgenoemde product, de Macadamia-noot, is een treffend voorbeeld van particuliere ondernemingsdurf en vindingsrijkheid.

Een particuliere firma in Honolulu legde 2 miljoen dollar op tafel om de voorbereidende research van dit geheel nieuwe cultuur product te financieren. De notenboomjes worden geplant in gaten welke machinaal geboord worden in de jonge lavavelden van de Mauna Loa vulkaan.

Thans staan er 70.000 bomen op 1200 acres "onbruikbaar" land en in 1970 wordt een totaal oogst van 5 miljoen pond noten verwacht. In kortig versierde glaspotten bereikt dit "borrelnootje" wellicht ook Nederlands Nieuw Guinea.

Dit borrelnootje en het bijbehorende borreltje moge dan in ons de onuitblusbare hoop doen helevan, dat er in Nederland begrepen wordt dat ook in Nederlands Nieuw Guinea een aanpak nodig en wenselijk is, welke uitreikt boven het niveau van de grutterswinkel die dit Rijksdeel thans als hoogste doel gegeven is.

Politieke stabiliteit op de lange termijn zal de noodzakelijke basis dienen te vormen door de zo noodzakelijke investeringen en activiteiten van kundige en voortvarende zakenlieden.

De aantrekking van buitenlandse hulpkrachten zal bij deze opzet een geboden noodzakelijkheid zijn. Zolang aan deze voorwaarden niet is voldaan, behoeven we in de Nieuw Guinea Raad echter niet te praten over het voornemen om "de economische basis van de jonge natie te zoeken in de agrarische sector". U voelt wel, hier is een andere wind voor nodig, een wind die onze agrarische opbrengst van f 10 miljoen meer in de richting van Hawaii f 1 biljoen blaast.

(Vervolg op pag. 3)

Maar er is meer. De gebeurtenissen in Kongo, Angola en Algerije hebben zich ontwikkeld met een dynamische vaart die oblique vaststaat. Voor ons rijst nu de vraag of de regering bij de aanpassing van haar beleid met deze nuchtere feiten wel voldoende rekening houdt.

Het brengt ons niets verder aan het ons aangedane onrecht "Soekarno's weigering om het geschil aan het internationale hof te laten beoordelen en zijn weigering om Engeland de diplomatieke betrekkingen te doen behartigen) te blijven "kleven".

In ieder geval hopen wij dat minister Luns bij zijn peilingen in New York de mogelijkheid van een begin van bilateraal contact tussen Nederland en Indonesië mede in zijn sonderingen zal betrekken. Dit zou kunnen geschieden hetzij onder auspiciën van de V.N. hetzij onder de rook van een bemiddelaar. Die bemiddelaar zou dan van zwaar kaliber moeten zijn.

Intussen, laat ons wachten op de troonrede. In dit woelige jaar wordt de paragraaf omtrent het lot van Nieuw Guinea alsook het lot van de Papoea's met respecteren te langstelling begroet gezien, aldus het Algemeen Handelsblad.

LUCHTPOSTSLUITINGEN IN DE KOMENDE WEEK

Maandag 18-9: Genjem — Biak — Amsterdam Cs. (06.30) — Merauke — Tanahmerah — Wamena.

Linsdag 19-9: Biak — Manokwari Sorong — Fak Fak.

Woensdag 20-9:

Donderdag 21-9: Biak — Manokwari — Sorong — Fak Fak — Amsterdam Cs — Wamena.

Vrijdag 22-9: Biak — Manokwari — Sorong — Amsterdam Cs.

Zaterdag 23-9: Biak — Manokwari — Sorong — Amsterdam Cs — Djakarta — Lae — Sydney — Merauke — Tanahmerah.

Voor nadere inlichtingen telf. Hla. 296

ZATERDAG 16 SEPTEMBER 1961

20.00 Klok, programma overzicht nieuws, weerkverwachting, 20.20 Actualiteiten of gram. muz. 20.30 Klassieke Juweeltjes, 21.00 Nederlands Nieuwsjernaal, 21.15 Laat eens wat horen vragt Bert, Sinkamp ditmaal aan Jockie v.d. Valk, Cesarine Speenhoff, Willy Vervoort, Frans van Dusschoten, Alexander Pola en het Kwartet Harry de Groot. Samenstelling: Jan Bronkhorst, 21.50 Wat de pers ervan zegt, 22.00 Over naar "The Island International Club" Prod. Hans Oostehof, 22.30 Helmut Zacharias en zijn orkest 22.50 Nieuws in het kort, 23.00 Jukebox Saturday Night 24.00 Sluiting

ZONDAG 17 SEPTEMBER 1961

09.00 Klok, programma overzicht, 09.03 Nieuws in het kort, 09.10 Kerkdienst uit Hollandia Binnen, 10.10 Melanchri- no Strings olv. George Melanchrino, 10.30 Nieuw op 45 toeren, 11.15 Kwartet voor hobo, viol, altviool en cello, in F. gr. f. K 376 (W. Mozart) Uitvoeren: Jaap Slotijn, hobo; Nap de Klijn viol Paul Godwin altviool, Carel van Leeuwen, Bromkamp cello, 11.35 Filmpraatje door B.J. Bertina: "Zaterdagavond — Zondagmorgen Deze film is een voorbeeld van de nieuwe richting in de filmkunst de zg. Spontane Camera, 11.45 Orkest van B. Sanders, 12.00 Klok Promenade orkest olv. Benedict Silberman m.v. Christine Spierenburg en Bert Robbe zang, 12.25 Tony Crombie o.z. Rockets 12.30 Voor de jeugd olv. Litty Zwollo 12.50 Nieuwe plaatjes van Cliff Richard, 13.00 Nieuws, 13.15 Muziek op verzoek 14.00 Sluiting.

20.00 Klok, programma overzicht nieuws en weersverwachting, 20.20 Actualiteiten of gram. muz. 20.30 Kapelmeester Melchior en zijn Vleeta orkest, 21.00 J. Berlef spreekt over de schrijver Nescie, 21.05 Metropole orkest olv. Dolf van der Linden m.v. Marcel Thielemans en Klein Radio Kerk, 21.30 Pianospel door Carmen Cavallaro 21.45 Katholieke Avondoverdenking, 22.00 Uw lievelingsmelodie door Henk de By 22.15 Zang door Georgette Hagedoorn, 22.35 Alfred Haus en zijn orkest, 23.00 Sluiting.

(Vervolg van pag 1)

Het is een land met een levende en inspirerende cultuur, maar het alfabetische neemt op het ogenblik toe omdat de bevolking in een sneller tempo stijgt dan men scholen bouwt. Armoede, en ook ziekten en kwalen, komen trouwens niet alleen in het noord oosten voor. Nu zou het harte'oos zijn te zeggen dat dit alles niet terzake doet, maar in Brazilië maakt het toch een sterk incidentele indruk; men moet aan groeipijnen denken, die niet minder martelend zijn omdat ze niet altijd zullen duren.

Sommigen geloven dat de Verenigde Staten van Brazilië, omdat het klimaat er veel minder een prikkel is dan in noordelijke landen, de Verenigde Staten van Amerika nooit op zij zullen streven, en velen zullen betogen dat het overrijde aftreden van president Quadros slechts een symptoom van Brazilië's fundamentele instabiliteit is, van zijn ongedurigheid en wispelturigheid. Morris zelf vermoedt dat het land zonder zijn immigranten, in het bijzonder de Italianen, als een geweldig Atlantisch Peru had kunnen blijven voortsukkelen, geremd door dode tradities en snobisme. In de sterke verrijking van de Braziliaanse bevolking door de immigratie ziet hij echter de waarborg van een grootse toekomst. Brazilië heeft veel meer fouten dan Morris heeft willen opsommen, maar hij meent dat de bedillieke critici vaak door de bomen het bos niet meer zien. Het land komt misschien aan gezond verstand tekort, maar het heeft stijl, en wat het ook doet is altijd groots, wat het ook denkt is altijd genereus.